

17.3 Drama en hoop van de Hopi indianen

n.a.v. het boek 'The Hopi Survival Kit' van Thomas E. Mails en Dan Evehema¹

Techqua Ikachi

Dit is het credo van de Hopi indianen. Het betekent 'groeï samen met het land en vier het leven'. Rond 1100 zijn ze in deze leefwijze geïnstrueerd door Maasau (spreek uit Mèssow), een voor ons vreemd uitzierend wezen, om volgens het Convenant, gegeven door de Schepper, hun leven in te richten. Dat wil zeggen hun land bewerken en hierbij een zeer innige verbintenis aan te gaan met hun planten en met Moeder Aarde. Daar helpen hen de rituele dansen mee, die zij door het jaar heen doen. Hopi betekent vrede. Volgens hun eeuwenlange mondelinge traditie komen ze uit de aarde, en ze wonen in vierhoekige stenen huizen, als enige Noord Amerikaanse autochtonen. Ze wonen op plateaus, mesa's in een woestijnachtig gebied in Arizona, tegenwoordig verdeeld over vier dorpen. Hier leefden ze eeuwenlang voornamelijk van maïs en bonen, die volgens traditionele wijze planten en hoeden. Hierbij spelen gebeden een belangrijke rol.

Maasau, schildering.

Zij hebben een sterk innerlijk gedragen missie: zij dienen zich aan het Convenant te houden dat Maasau hen gaf en zo een spirituele Ark te vormen, die de gehele mensheid ten goede kan komen. Daartoe hebben zij hun leefregels, en ook hun voorspellingen, door Maasau aan hen doorgegeven. Dit is ook erg 'Hopi' eigen: wanneer zij een uitspraak doen over hoe zij op

¹ Uitg. Penguin Compass 1997, New York.

dat moment de wereld om zich heen beleven, trekken zij daar tegelijk de conclusie mee over heel de wereld. En zo voelen zij dat ook. Ik herinner me nog een kleine Hopi vrouw die moeite had om in een VN bijeenkomst in New York over het kathedraal heen te kijken, en in deze bewoordingen, vanuit hoe zij de ochtend en de weg naar de bijeenkomst had beleefd, beschreef zij de toestand van de wereld. Overigens hadden zij de opdracht om in het 'mica huis' (het VN gebouw in New York) te gaan spreken om de hele wereld te waarschuwen voor de rampen die zij over zich uitgeroepen hadden, en hoe wij dat zouden kunnen omkeren ten goede. Want ook dat is Hopi: er zijn drie wereldoorlogen voorspeld, maar door hun en ook ons gedrag kunnen wij daar een andere draai aan geven. Twee zijn er al geweest, de derde is tot op heden keer op keer afgewend. Maar daarover verderop meer.

Een trieste geschiedenis

De Hopi's hebben lang in vrede en geluk geleefd, met het simpele leven van hun mais. Zij zochten hun heilige grond en vonden dit in wat grondden als het dorp Oirabi. Hier hadden zij hun heilige stenen en hielden zij hun rituele dansen. Dit vredige leven van werken en bidden en vreugde beleven aan het leven duurde, ondanks wat schermutselingen met de Apache en Navajo's, tot Spaanse overheersers kwamen met hun missionarissen. Die probeerden het Christelijke geloof over te brengen en tegelijk hen te overheersen. Uiteindelijk na zo'n 140 jaar hebben zij hen, tegen hun eigen leefregels in, met geweld verjaagd.

Daarop volgde 200 jaar rust, tot de witte man kwam, door hen bahanna genoemd. En wel in groten getale. Hun profetieën hadden het hen al voorgezegt: deze zijn hebzuchtig, luisteren niet en zullen zorgen dat de Hopi worden gesplitst, tegen elkaar opgezet en van hun rechten beroofd. En dit is ook zo gegaan.

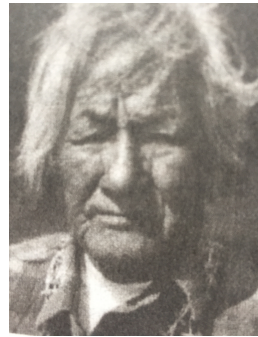
De traditionele Hopi's, met hun heilige dorp Oirabi, waar Massau met hen geleefd had, lieten zich niet door de vertegen-

woordigers van de Amerikaanse regering vermurwen tot het afstaan van land en bezit. De ouderen hadden geprobeerd die vertegenwoordigers en ook hun missionarissen te vertellen wat zij als inhouden met zich droegen, en hoe zij door hun gedrag te veranderen, een andere draai aan de geschiedenis zouden kunnen geven. Dat was aan het begon van de 20^e eeuw, aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog. De bahanna's begrepen dat zij een algehele cultuuromslag dienden te bewerkstelligen om de Hopi's op hun spoor te kunnen krijgen, en zij hebben eerst de volwassenen gevangen gezet omdat zij hun kinderen niet naar de blanke scholen buiten het leefgebied wilden sturen: zij leidden hun eigen kinderen op door het leven met al zijn verfijnde gewoonten, handwerken en rituele dansen. De kinderen werden eenvoudigweg geroofd en naar internaten buiten het woongebied gebracht. Die leerden dus de westerse cultuur en niet meer hun eigen traditie. Dat gaf een grote vervreemding in de Hopi cultuur, tussen de traditionalisten die volgens de oude wijze van Maasau leefden, en de progressieven, die in vooruitgang geloofden en de westerse tradities en jaarfeesten binnenhaalden.

Een groep oudere traditionalisten zagen dat hun Convenant werd ontheiligd in Oirabi, en zij verlieten dit dorp en stichtten een nieuw dorp, Hotevilla, waar ze wel de heilige dansen en andere rituelen, alsook de algehele leefwijze voortzetten. Er kwam een culturele raad van progressieven, die gelden van de regering kregen om het gebied te ontginnen, wat betekende: wegeaanleg, telefoonkabels, elektriciteit, waterleiding. De traditionalisten hebben zich hier keer op keer tegen verzet. Toen ik het dorp in 1997 bezocht, waren de wegen nog niet aangelegd, maar wel elektriciteit en telefoonnet. Het is een haast onbegonnen strijd die de traditionelen voerden. De meester van de Kachina dansers (die de maskers van de voorouders dragen tijdens de dans), Martin, toen een zestiger, had het duidelijk over de progressieven dat zij 'out of mission' waren. Helaas was hem dat twee jaar later ook overkomen. Zijn familie noemde het een 'blanke heks' die hem vervoerd had en

meegenomen.

Tijdens het schrijven van het boek waren er nog maar drie ouderen over die de oude tradities hadden meegekregen (zij waren niet naar de blanke scholen gestuurd). Die zagen dat de traditionele leefwijze en alle Hopi wijsheden aan het uitsterven waren, en hierop hebben zij twaalf nieuwsbrieven samengesteld en door Hopi land rondgestuurd, tot woede van de progressieve raad, want hun leefwijze werd erin tentoon gesteld als zijnde niet-Hopi. En ook dat dit al in de voorspellingen was aangeduid; de Hopi's met twee gezichten. Maar deze nieuwsbrieven bevatten alle oude Hopi wijsheden, en zijn dus zeer waardevol. Het boek dat ik hier bespreek is eruit samengesteld, en bevat alle handvatten die Hopi's nodig hebben die volgens de traditionele leefwijze willen leven. De schrijver werkte dit uit samen met een van hen, Dan Evehema. Deze was toen al waarschijnlijk 103 jaar. Deze Dan gaf zijn leringen door aan een Hopi vrouw, Grandmother Medicine Song,² die dit op haar beurt doorgeeft aan mensen die daarom vragen. In Rotterdam woont Satya Henkes,³ een van haar leerlingen. En zo is de Hopi wijsheid toch langzaam de wereld in gekomen, ondanks dat er nog nauwelijks vanuit de oude tradities wordt geleefd en gewerkt.

Dan Evehema

Zoals ik al aangaf, is een van hun voorspellingen een derde wereldoorlog, en zou dit de overgang zijn naar een volgende grote periode. En het is belangrijk voor de Hopi's dat zij zich aan de leefregels voegen, zodat deze catastrofe niet hoeft plaats te vinden en de overgang anders kan gaan. En nu meer dan 20 jaar verder is het Hopi wijsheidsgoed al flink verbreid geworden, en leven er verschillende mensen van

² Zie haar website www.hopiwisdomteachings.com.

³ Satya's website is www.hopiteachings.com.

andere volken met hen, waaronder bahanna's.⁴ Ook de Dalai Lama is er regelmatig op bezoek omdat zijn zus er leeft. En zij leven naar dit wijsheidsgoed, wat wil zeggen in een innige verbinding met de natuur en dit houdt in: eenvoudig leven en vooral duurzaam. En dat is wat we door de Corona crisis als gehele mensheid ons bewust aan het worden zijn: meer verinnerlijking, terug naar de natuur en duurzaam, dus ecologisch bewust leven en omgaan met Moeder Aarde.

Nu heb ik nog wel een kanttekening bij de missie en de wijze waarop die door Hopi's wordt uitgevoerd. Hun leefregels zijn erg stellig, en wanneer je met ze spreekt, komt daar toch de nodige starheid en dogmatiek doorheen. Ik herinner nog dat we Martin opnieuw spraken op een ochtend nadat hij gedanst had. Hij had daarbij zoveel van de heilige pijp gerookt, dat hij een flinke kater had en haast niet uit zijn woorden kon komen. Dat vond ik niet geheel meer aan de tijd, om je met drugs tot de geest te verheffen. Hij had een buurvrouw, Loes, die uit Amsterdam kwam en daar met een Hopi was getrouwd. Ze voelde zich er thuis en ze voedden samen hun kind op. Het viel Loes op dat de Hopi's van nature zeer helderziend zijn, maar net dat stukje individualiteit missen om werkelijk door te kunnen. Zij moest af en toe net doen of de TV stuk was, zodat haar man niet helemaal verdween in het apparaat en zij een gezinsleven kon onderhouden. Dat is volgens haar ook de reden waarom er veel Hopi's buiten het leefgebied gaan wonen en werken. Zij gaan zo over in een door-ikte helderziendheid. Grandmother Medicine Song woont bijvoorbeeld in Kentuckee en heeft lange tijd als psychologe gewerkt. Zij kent beide culturen, en haalt hier haar voordeel uit. De wijsheid die zij heel warm brengt is inderdaad door-ikt. En dit is wat ik alle Hopi's toewens. Ze hoeven daarvoor echt niet hun oude tradities overboord te zetten maar kunnen zich juist verrijken met andere visies. We worden nou eenmaal allemaal wereldburgers.

⁴ Ik kwam zelf via een Fransman, Robert Boissière wiens boek ik had gelezen, in Hotevilla terecht. Robert had zelf een Hopi clan opgericht in Colorado.